T009 A HÀM IX (35) Q49-51-Phi Thường-1

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH TAÂNG NHAÁT A-HAØM QUYEÅN 49

Phaåm 51: PHI THÖÔØNG

KINH SOÁ 11

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi nöôùc Xaù-veä, trong vöôøn Kyø thoï Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Theá naøo, Tyø-kheo, caùc oâng troâi noåi sinh töû, traûi qua khoå naõo, trong ñoù nöôùc maét buoàn thöông khoùc loùc nhieàu hôn hay nöôùc soâng Haèng nhieàu hôn? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: –Chuùng con quaùn saùt nghóa maø Nhö Lai noùi, nöôùc maét ñoå ra trong sinh töû troâi noåi nhieàu hôn nöôùc soâng Haèng. Phaät baûo Tyø-kheo: –Laønh thay, laønh thay, caùc Tyø-kheo! Ñuùng nhö caùc oâng noùi khoâng khaùc. Nöôùc maét maø caùc oâng ñoå ra trong sinh töû nhieàu hôn nöôùc soâng Haèng. Vì sao? Trong sinh töû ñoù, hoaëc meï cheát, nöôùc maét ñoå xuoáng khoâng theå keå xieát. Trong ñeâm daøi, hoaëc cha, hoaëc anh, chò, em, vôï con, naêm thaân, nhöõng ngöôøi aân aùi, vì thöông tieác maø buoàn khoùc khoâng theå keå xieát. Cho neân, Tyø-kheo, haõy neân nhaøm chaùn sinh töû, traùnh xa phaùp naøy. Nhö vaäy, Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy. Khi noùi phaùp naøy, hôn saùu möôi Tyø-kheo ñeàu döùt saïch caùc laäu, taâm giaûi thoaùt. Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 2

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi nöôùc Xaù-veä, trong vöôøn Kyø thoï Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Theá naøo, Tyø-kheo, caùc oâng, trong sinh töû, maùu ñoå ra khi thaân theå caùc ngöôøi huûy hoaïi nhieàu hôn hay nöôùc soâng Haèng nhieàu hôn? Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Chuùng con quaùn saùt nghóa maø Nhö Lai noùi, nöôùc maét ñoå ra trong sinh töû troâi noåi nhieàu hôn nöôùc soâng Haèng. Phaät baûo Tyø-kheo: –Laønh thay, laønh thay, caùc Tyø-kheo! Ñuùng nhö caùc oâng noùi, maùu nhieàu hôn nöôùc

1. Tham chieáu Paøli, S.15.3 Asu (R. ii. 179). Haùn, Taïp 33, kinh 938.

soâng Haèng. Vì sao? Trong sinh töû, hoaëc coù khi laøm boø, deâ, heo, chôù, höôu, ngöïa, chim, thuù vaø voâ soá loaøi khaùc nöõa, traûi qua khoå naõo, thaät ñaùng nhaøm chaùn, haõy suy nieäm xaû ly. Nhö vaäy, Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy. Khi Theá Toân noùi phaùp naøy, hôn saùu möôi Tyø-kheo ñeàu döùt saïch caùc laäu, taâm giaûi thoaùt. Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 3

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi nöôùc Xaù-veä, trong vöôøn Kyø thoï Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Haõy tö duy voâ thöôøng töôûng, haõy quaûng baù voâ thöôøng töôûng. Do tö duy quaûng baù voâ thöôøng töôûng maø ñoaïn taän duïc aùi, saéc aùi, voâ saéc aùi; voâ minh, kieâu maïn, thaûy ñeàu döùt saïch. Cuõng nhö laáy löûa ñoå caây coû, chaùy saïch heát khoâng coøn gì. Tyø-kheo neân bieát, neáu tö duy voâ thöôøng töôûng, quaûng baù voâ thöôøng töôûng, seõ ñoaïn tröø saïch aùi duïc trong ba coõi. Thuôû xöa, coù vò quoác vöông teân laø Thanh Tònh AÂm Höôûng, thoáng laõnh Dieâm-phuø- ñòa vôùi taùm vaïn boán ngaøn thaønh quaùch, coù taùm vaïn boán ngaøn ñaïi thaàn, taùm vaïn boán ngaøn cung nhaân theå nöõ. Moãi moät theå nöõ coù boán ngöôøi haàu. Baáy giôø Thaùnh vöông AÂm Höôûng khoâng coù con. Vò ñaïi vöông naøy nghó nhö vaày: “Nay ta thoáng laõnh bôø coõi naøy, trò hoùa maø khoâng laøm traùi ñaïo lyù. Nhöng nay ta khoâng coù ngöôøi noái doõi. Neáu sau khi ta cheát, gia ñình, doøng hoï seõ ñoaïn tuyeät.” Vì ñeå coù con neân quoác vöông quy y nôi caùc trôøi, roàng, thaàn, maët trôøi, maët traêng, caùc sao; töï quy y Ñeá Thích, Phaïm thieân, Töù Thieân vöông, thaàn nuùi, thaàn caây, cho ñeán thaàn coû thuoác, caây traùi: “Nguyeän caàu phöôùc cho toâi sinh con.” Luùc baáy giôø treân trôøi Tam thaäp tam coù moät Thieân töû teân Tu-boà-ñeà, maïng saép döùt, naêm ñieàm baùo töï nhieân böùc baùch. Nhöõng gì laø naêm? Hoa quan cuûa chö Thieân khoâng heà heùo uùa, nhöng hoa quan cuûa Thieân töû naøy töï nhieân heùo huùa. Y phuïc cuûa chö Thieân khoâng coù caùu baån, nhöng y phuïc cuûa Thieân töû ñaõ caùu baån. Thaân theå cuûa chö Thieân Tam thaäp tam thöôøng thôm tho, tinh khieát, coù aùnh saùng roïi suoát; thaân theå Thieân naøy baáy giôø coù muøi hoâi khoâng ai gaàn ñöôïc. Chö Thieân Tam thaäp tam luoân luoân coù ngoïc nöõ vaây quanh tröôùc sau ñeå ca, muùa, xöôùng haùt, vui thuù vôùi nguõ duïc; Thieân töû naøy khi saép maïng chung caùc ngoïc nöõ ly taùn. Chö Thieân Tam thaäp tam coù toøa ngoài töï nhieân, saâu xuoáng ñaát boán thöôùc vaø khi Thieân töû ñöùng daäy thì toøa naøy rôøi khoûi maët ñaát boán thöôùc; nhöng Thieân töû naøy saép maïng chung neân khoâng thích choã ngoài cuõ nöõa. Ñoù laø naêm ñieàm baùo töï nhieân böùc baùch. Khi Thieân töû Tu-boà-ñeà coù ñieàm baùo naøy, Thích Ñeà-hoaøn Nhaân baûo moät Thieân töû: “OÂng haõy ñeán Dieâm-phuø-ñòa noùi vôùi vua AÂm Höôûng raèng, Thích Ñeà-hoaøn Nhaân coù lôøi thaêm hoûi voâ löôïng, mong vua ñi ñöùng nheï nhaøng, daïo böôùc khoûe maïnh. ÔÛ Dieâm-phuø- ñòa khoâng coù ngöôøi coù ñöùc ñeå laøm con cuûa vua. Nhöng nay trôøi Tam thaäp tam coù vò Thieân töû teân laø Tu-boà-ñeà ñaõ coù naêm ñieàm baùo böùc baùch, seõ giaùng thaàn xuoáng ñeå laøm con cuûa vua. Nhöng roài khi tuoåi traùng nieân ñang thònh ngöôøi naøy seõ xuaát gia hoïc ñaïo, tu phaïm haïnh voâ thöôïng.”

Vò Thieân töû vaâng lôøi, noùi: “Kính vaâng, Thieân vöông! Xin vaâng lôøi daïy cuûa Thieân vöông.” Roài trong khoaûnh khaéc baèng khi löïc só co duoãi caùnh tay, bieán maát khoûi Tam thaäp tam, hieän ñeán Dieâm-phuø-ñòa. Luùc baáy giôø ñaïi vöông AÂm Höôûng ñang ôû treân laàu cao, cuøng vôùi moät ngöôøi caàm loïng haàu. Khi aáy vò trôøi naøy ñöùng giöõa hö khoâng noùi vôùi vua raèng: “Thích Ñeà-hoaøn

Nhaân coù lôøi thaêm hoûi voâ löôïng, mong vua ñi ñöùng nheï nhaøng, daïo böôùc khoûe maïnh. ÔÛ Dieâm-phuø-ñòa khoâng coù ngöôøi coù ñöùc ñeå laøm con cuûa vua. Nhöng nay trôøi Tam thaäp tam coù vò Thieân töû teân laø Tu-boà-ñeà ñaõ coù naêm ñieàm baùo böùc baùch, seõ giaùng thaàn xuoáng ñeå laøm con cuûa vua. Nhöng roài khi tuoåi traùng nieân ñang thònh ngöôøi naøy seõ xuaát gia hoïc ñaïo, tu phaïm haïnh voâ thöôïng.” Vua AÂm Höôûng nghe ñöôïc lôøi naøy, hoan hyû phaán khôûi khoâng theå döøng ñöôïc, lieàn traû lôøi vò trôøi raèng: “Nay ngaøi ñeán baùo cho bieát, thaät ñaïi haïnh! Chæ mong giaùng thaàn laøm con cuûa toâi. Con muoán caàu xuaát gia, toâi seõ khoâng heà traùi yù.” Roài Thieân töû aáy trôû veà, ñeán choã Thích Ñeà-hoaøn Nhaân taâu laïi: “Taâu Thieân vöông, vua AÂm Höôûng raát möøng rôõ.” Vaø thuaät laïi lôøi vua AÂm Höôûng: “Chæ mong giaùng thaàn laøm con cuûa toâi. Con muoán caàu xuaát gia, toâi seõ khoâng heà traùi yù.” Baáy giôø Thích Ñeà-hoaøn Nhaân ñi ñeán choã Thieân töû Tu-boà-ñeà, noùi vôùi Thieân töû Tu-boà-ñeà raèng: “OÂng haõy phaùt nguyeän sinh vaøo trong cuûa vua loaøi ngöôøi laø AÂm Höôûng. Vì sao? Vua AÂm Höôûng khoâng coù con. Nhöng luoân luoân cai trò ñuùng theo chaùnh phaùp. OÂng xöa coù phöôùc, taïo caùc coâng ñöùc, nay neân giaùng thaàn vaøo trong cung ñoù.” Thieân töû Tu-boà-ñeà taâu: “Thoâi, thoâi, taâu Thieân vöông! Toâi khoâng thích nguyeän sinh vaøo cung vua. YÙ toâi muoán xuaát gia hoïc ñaïo. Nhöng ôû trong cung thì söï hoïc ñaïo raát khoù.” Thích Ñeà-hoaøn Nhaân noùi: “OÂng chæ caàn phaùt nguyeän sinh vaøo cung vua kia. Ta seõ giuùp ñôõ ñeå oâng xuaát gia hoïc ñaïo.” Tyø-kheo neân bieát, Thieân töû Tu-boà-ñeà khi aáy lieàn phaùt nguyeän sinh vaøo cung vua. Baáy giôø vua AÂm Höôûng cuøng vôùi Ñeä nhaát phu nhaân giao hoäi. Baø lieàn caûm thaáy mình mang thai, lieàn taâu vôùi vua AÂm Höôûng: “Ñaïi vöông neân bieát, toâi nay caûm giaùc mình ñang mang thai.” Vua nghe vaäy roài, hoan hyû phaán khôûi khoâng theå döøng ñöôïc. Vua lieàn ñaëc bieát sai traûi loùt choã ngoài raát ñeïp ñeõ, aên caùc thöù ngon ngoït nhö vua khoâng khaùc. Qua taùm chín thaùng,2 sinh moät ñöùa con trai cöïc kyø xinh ñeïp, hieám coù treân ñôøi. Vua AÂm Höôûng beøn trieäu caùc Phaïm chí ngoaïi ñaïo cuøng caùc quaàn thaàn xem töôùng. Vua ñem heát nguoàn goác nhaân duyeân keå heát cho caùc töôùng sö. Caùc Baø-la-moân ñaùp: “Taâu ñaïi vöông, haõy xeùt lyù naøy. Nay sinh thaùi töû hieám coù treân ñôøi. Xöa teân laø Tu-boà-ñeà, nay theo nhö tröôùc maø ñaët teân laø Tu-boà-ñeà.” Caùc töôùng sö sau khi ñaët teân roài, ai naáy ñöùng daäy ra veà. Vöông töû Tu-boà-ñeà baáy giôø ñöôïc vua raát quyù troïng, chöa töøng rôøi khoûi maét. Roài moät luùc, vua AÂm Höôûng suy nghó: “Xöa ta khong coù con. Vì khoâng coù con neân caàu ñaûo caùc trôøi ñeå coù moät ñöùa con. Sau moät thôøi gian nay môùi sinh con. Nhöng Thieân ñeá ñaõ baùo tröôùc, noù seõ xuaát gia hoïc ñaïi. Ta nay haõy baøy phöông tieän ñeå noù khoâng xuaát gia hoïc ñaïo.” Roài vua AÂm Höôûng cho döïng cung ñieän ba muøa cho thaùi töû. Muøa laïnh, coù cung ñieän

Nguyeân Haùn: Kinh Baùt Cöûu Nguyeät . 2.

aám. Muøa noùng coù cung ñieän maùt. Khi khoâng laïnh khoâng noùng, coù cung ñieän thích thôøi. Laïi cho döïng boán choã ôû cho cung nöõ. Cung thöù nhaát coù saùu vaïn theå nöõ. Cung thöù hai coù saùu vaïn theå nöõ. Cung thöù ba coù saùu vaïn theå

nöõ. Cung thöù tö coù saùu vaïn theå nöõ. Moãi cung coù boán ngöôøi haàu doïn traûi thaûm ngoài ñeå cho thaùi töû ngoài naèm treân ñoù. Neáu yù vöông töû Tu-boà- ñeà muoán daïo chôi phía tröôùc, töùc thì caùc theå nöõ ñöùng maët, khi aáy thaûm ngoài tuøy thaân chuyeån tôùi. Phía tröôùc coù saùu vaïn theå nöõ vaø boán ngöôøi haàu. Neáu ta muoán daïo chôi phía sau, thaûm ngoài lieàn tuøy thaân chuyeån theo. Neáu muoán cuøng vui thuù vôùi caùc theå nöõ, khi aáy thaûm ngoài cuøng tuøy thaân chuyeån theo. Khieán cho vöông töû Tu-boà-ñeà taâm yù ñaém nôi nguõ duïc maø khoâng muoán xuaát gia. Cho ñeán moät luùc, vaøo luùc nöûa ñeâm, luùc khoâng coù ngöôøi, Thích Ñeà-hoaøn Nhaân ñi ñeán vöông töû Tu-boà-ñeà, ôû giöõa hö khoâng maø noùi vôùi vöông töû: “Vöông töû, haù khoâng phaûi xöa kia ñaõ coù yù nghó naøy: “Ta soáng taïi gia cho ñeán tuoåi traùng thònh seõ xuaát gia hoïc ñaïo” chaêng? Nay sao laïi vui thuù trong nguõ duïc, yù khoâng coøn yù nguyeän xuaát gia nöõa? Nhöng ta cuõng ñaõ coù noùi, seõ khuyeán khích vöông töû xuaát gia hoïc ñaïo. Nay ñaõ ñuùng luùc, neáu khoâng xuaát gia hoïc ñaïo, sau hoái tieác voâ ích.” Thích Ñeà-hoaøn Nhaân noùi xong, bieán maát. Luùc baáy giôø vöông töû Tu-boà-ñeà ôû trong cung suy nghó nhö vaày: “Vua AÂm Höôûng giaêng löôùi aùi duïc cho ta. Do bôûi löôùi aùi duïc naøy maø ta khoâng xuaát gia hoïc ñaïo ñöôïc. Nay ta phaûi caét ñöùt löôùi naøy khoâng ñeå bò loâi keùo bôûi nhöõng thöù oâ tröôïc. Baèng chí tín kieân coá maø xuaát gia hoïc ñaïo, soáng choã nhaøn tónh, sieâng naêng tu taäp nghieäp hoïc ñeå cho caøng ngaøy caøng tieán.” Roài vöông töû Tu-boà-ñeà laïi suy nghó theâm: “Phuï vöông AÂm Höôûng cho saùu vaïn theå nöõ vaây quanh tröôùc sau. Ta haõy quaùn saùt lyù naøy, thöû xem coù ai toàn taïi maõi ôû ñôøi chaêng?” Roài vöông töû Tu-boà-ñeà quaùn saùt khaép trong cung, khoâng thaáy coù nöõ nhaân naøo soáng maõi ôû ñôøi. Roài Tu-boà-ñeà laïi nghó: “Ta nay sao laïi quaùn vaät beân ngoaøi? Haõy quaùn saùt noäi thaân, do nhaân duyeân gì maø coù. Nay trong thaân naøy, caùc thöù nhö toùc, loâng, moùng, raêng, xöông, tuûy, coù caùi naøo coøn maõi ôû ñôøi chaêng? Töø ñaàu ñeán chaân, quaùn saùt ba möôi saùu thöù, thaáy laø oâ ueá baát tònh. Töø quaùn saùt thaáy khoâng moät thöù ñaùng tham. Cuõng khoâng coù caùi gì chaân thaät, maø chæ laø huyeãn nguïy giaû doái, thaûy ñeàu trôû veà khoâng, khoâng coøn maõi ôû ñôøi.” Roài vöông töû Tu- boà-ñeà laïi suy nghó: “Ta nay phaûi caét ñöùt caùi löôùi naøy maø xuaát gia hoïc ñaïo.” Baáy giôø Tu-boà-ñeà quaùn saùt thaân naêm thuû uaån naøy. Raèng: “Ñaây laø saéc khoå. Ñaây laø taäp khôûi cuûa saéc. Ñaây laø saéc dieät taän. Ñaây laø xuaát yeáu cuûa saéc.3 Thoï, töôûng, haønh, thöùc khoå. Ñaây laø taäp khôûi cuûa thöùc. Ñaây laø dieät taän cuûa thöùc. Ñaây laø xuaát yeáu cuûa thöùc.” Sau khi quaùn thaân naêm thuû uaån naøy roài, bieát raèng nhöõng gì laø phaùp taäp khôûi ñeàu laø phaùp dieät taän, töùc thì ngay treân choã ngoài maø ñaéc quaû Bích-chi-phaät. Luùc baáy giôø Bích-chi-phaät Tu- boà-ñeà bieát mình ñaõ thaønh Phaät, lieàn noùi baøi keä: Naøy duïc, ta bieát ngöôi YÙ do tö töôûng sinh Ta khoâng tö töôûng ngöôi Thì ngöôøi khoâng toàn taïi. Sau khi noùi baøi keä xong, Bích-chi-phaät lieàn bay leân hö khoâng maø ñi, roài moät mình Baùt-nieát-baøn trong Voâ dö Nieát-baøn giôùi döôùi moät goác caây trong moät nuùi noï. Baáy giôø vua AÂm Höôûng baûo keû taû höõu: “Ngöôi haõy ñi ñeán cung cuûa Tu-boà-ñeà, xem

3. Baûy xöù thieän, ñöôïc noùi raát nhieàu trong caùc A-haøm cuõng nhö Nikaøya; nhöng baûn Haùn naøy cheùp thieáu. Noùi ñuû (Cf. Taïp 2, kinh 42, tr. 10a05): Saéc, saéc taäp, saéc dieät, saéc dieät ñaïo, saéc vò, saéc hoaïn, saéc ly. Paøli, S. xxii. 57 Sattaæaæhaøna (R.iii. 61): Ruøpaö, ruøpasamudayaö, ruøpanirodhaö, ruøpanirodhagaøminiö paæipadaö, ruøpassa assaødaö, rupassa aødìnavaö, ruøpassa nissaraòaö.

vöông töû coù nguû giaác yeân oån khoâng?" Quan ñaïi thaàn vaâng leänh vua, ñi ñeán cung cuûa thaùi töû. Nhöng cöûa phoøng nguû ñaõ khoùa chaët. Ñaïi thaàn quay trôû laïi taâu vua: "Vöông töû nguû yeân. Cöûa phoøng ñaõ khoùa chaët." Vua laëp laïi ba laàn hoûi: "Ngöôi ñeán xem vöông töû nguû coù ngon khoâng." Quan ñaïi thaàn laïi ñeán tröôùc cöûa cung. Nhöng caùnh cöûa ñoùng chaët oâng quay trôû laïi, taâu vua: "Vöông töû ôû trong cung nguû say khoâng bieát gì. Cöûa cung khoùa chaët, ñeán giôø vaãn chöa môû." Khi aáy vua AÂm Höôûng nghó thaàm: "Con ta, vöông töû, khi thieáu thôøi coøn khoâng meâ nguû. Sao nay tuoåi traùng nieân laïi meâ nguû? Ta neân töï mình ñeán ñoù xem ñeå bieát con ta caùt hung, hay coù beänh hoaïn gì khoâng." Roài vua AÂm Höôûng ñi ñeán cung cuûa Tu-boà-ñeà, ñöùng ngoaøi cöûa, baûo moät ngöôøi: "Ngöôi baéc thang leo vaøo trong cung maø môû cöûa cho ta." Ngöôøi aáy vaâng leänh vua, töùc thì baéc thang, leo töôøng vaøo beân trong, môû cöûa cho vua. Khi vua vaøo beân trong, quaùn saùt beân trong cung, thaáy chaên ñeäm troáng khoâng maø khoâng coù vöông töû. Khoâng troâng thaáy vöông töû, vua hoûi caùc theå nöõ: "Vöông töû Tu-boà-ñeà hieän ôû ñaâu?" Theå nöõ ñaùp: "Chuùng toâi cuõng khoâng bieát vöông töû hieän ñang ôû ñaâu." Nghe noùi theá, vua AÂm Höôûng gieo mình xuoáng ñaát, giaây laâu môùi tænh. Khi aáy, vua AÂm Höôûng noùi vôùi quaàn thaàn: "Con ta khi coøn nhoû ñaõ coù yù nghó raèng: 'Lôùn leân con seõ caïo boû raâu toùc, khoaùc ba phaùp y, vôùi tín taâm kieân coá xuaát gia hoïc ñaïo.' Nay chaéc chaén vöông töû ñaõ boû ta maø xuaát gia hoïc ñaïo. Caùc ngöôøi haõy ñi khaép boán phöông tìm xem vöông töû roát cuoäc ñang ôû taïi ñaâu." Quaàn thaàn töùc thì cho xe coä giong ruoåi khaép moïi nôi tìm kieám. Khi aáy coù moät vò ñaïi thaàn ñi vaøo trong nuùi kia, nöûa ñöôøng chôït nghó: "Neáu vöông töû Tu-boà-ñeà xuaát gia hoïc ñaïo taát phaûi ôû trong nuùi naøy." Roài thì, oâng ñaïi thaàn töø xa troâng thaáy vöông töû Tu-boà-ñeà ngoài kieát giaø döôùi moät goác caây. OÂng lieàn nghó thaàm: "Ñaây chính laø vöông töû Tu-boà-ñeà." Nhìn kyõ, roài quay trôû veà vua, taâu raèng: "Vöông töû Tu-boà-ñeà ñang ôû gaàn ñaây, ñang ngoài kieát giaø döôùi moät goác caây trong nuùi." Vua AÂm Höôûng nghe noùi theá, lieàn ñi ñeán nuùi ñoù. Töø xa troâng thaáy Tu-boà-ñeà ngoài kieát giaø döôùi moät goác caây, töùc thì vua gieo mình xuoáng ñaát, noùi raèng: "Con ta ngaøy xöa ñaõ töï theà nguyeàn raèng, Con ñeán hai möôi tuoåi seõ xuaát gia hoïc ñaïo. Nay quaû khoâng sai. Vaû laïi, trôøi ñaõ coù baùo vôùi ta raèng, con ta seõ hoïc ñaïo." Baáy giôø vua AÂm Höôûng ñi thaúng ñeán tröôùc, noùi vôùi Tu-boà-ñeà raèng: "Con nay sao boû cha maø xuaát gia hoïc ñaïo?" Khi aáy Bích-chi-phaät im laëng khoâng traû lôøi. Vua laïi noùi: "Meï con raát buoàn lo. Phaûi gaëp con môùi chòu aên. Hôïp thôøi thì con neân veà cung." Bích-chi-phaät vaãn ngoài im laëng. Vua AÂm Höôûng lieàn böôùc tôùi naém tay, cuõng khoâng lay ñoäng. Vua

môùi noùi vôùi quaàn thaàn: “Vöông töû hoâm nay ñaõ maïng chung roài. Thích Ñeà-hoaøn Nhaân tröôùc ñaây ñaõ coù baùo ta, raèng ta seõ coù con, nhöng con ta seõ xuaát gia hoïc ñaïo. Nay vöông töû ñaõ xuaát gia hoïc ñaïo. Giôø haõy röôùc xaù-lôïi naøy veà trong nöôùc.” Trong luùc ñang hoûa thieâu4, caùc vò thaàn kyø trong nuùi ñoù, hieän nöûa thaân hình, taâu vua raèng: “Ñaây laø Bích-chi-phaät, chöù khoâng phaûi laø vöông töû. Ta laø ñeä töû cuûa chö Phaät quaù

Nguyeân Haùn: Xaø-tuaàn , moät aâm khaùc cuûa traø-tyø. Paøli: Jhaøpeti. 4.

khöù. Chö Phaät cuõng coù daïy raèng, ôû ñôøi coù boán haïng ngöôøi xöùng ñaùng döïng thaùp5 thôø. Nhöõng gì laø boán? Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc xöùng ñaùng döïng thaùp thôø. Bích- chi-phaät xöùng ñaùng döïng thaùp thôø. A-la-haùn laäu taän, ñeä töû cuûa Nhö Lai, xöùng ñaùng döïng thaùp thôø. Chuyeån luaân thaùnh vöông xöùng ñaùng döïng thaùp thôø.6 Hoûa thieâu thaân cuûa Chuyeån luaân thaùnh vöông nhö theá naøo, thì hoûa thieâu thaân cuûa Nhö Lai vaø Bích-chi-phaät cuõng nhö vaäy.” Vua AÂm Höôûng hoûi chö Thieân: “Cuùng döôøng hoûa thieâu thaân cuûa Chuyeån luaân thaùnh vöông nhö theá naøo?” Thaàn caây ñaùp: “Laøm quaùch baèng saét cho Chuyeån luaân thaùnh vöông, beân trong chöùa ñaày daàu thôm. Taém goäi thaân theå Chuyeån luaân thaùnh vöông, laáy vaûi luïa kieáp-ba traéng quaán quanh thaân; roài laáy vaûi theâu maøu phuû leân treân; sau ñoù boû vaøo trong quaùch. Duøng naép baèng saét ñaäy leân. Ñoùng ñinh khaép nhieàu choã. Laïi laáy moät traêm taám vaûi mòn quaán quanh quaùch. Duøng caùc thöù taïp höông raûi leân ñaát, roài ñeå quaùch baèng saét vaøo giöõa. Baûy ngaøy baûy ñeâm, cuùng döôøng höông, hoa, luïa laø, phöôùn, loïng, ca nhaïc. Sau baûy ngaøy, ñöa thaân vua ñi hoûa thieâu ñeå laáy xaù-lôïi. Laïi traûi qua baûy ngaøy, baûy ñeâm cuùng döôøng khoâng döùt. Döïng thaùp taïi caùc ngaû tö ñöôøng. Laïi laáy höông, hoa, phöôùn, loïng, caùc thöù cuùng döôøng. Ñaïi vöông neân bieát, söï vieäc cuùng döôøng xaù-lôïi cuûa Chuyeån luaân thaùnh vöông laø nhö vaäy. Cuùng döôøng chö Phaät Nhö Lai, Bích-chi-phaät, A-la-haùn, cuõng gioáng nhö vaäy.” Vua AÂm Höôûng hoûi vò trôøi aáy raèng: “Do nhaân duyeân gì maø cuùng döôøng thaân cuûa Chuyeån luaân thaùnh vöông? Laïi do nhaân duyeân gì maø cuùng döôøng thaân cuûa chö Phaät, Bích- chi-phaät, A-la-haùn?” Trôøi ñaùp: “Chuyeån luaân thaùnh vöông cai trò ñuùng phaùp, töï mình khoâng saùt sinh, laïi daïy ngöôøi khaùc khoâng saùt sinh; töï mình khoâng laáy cuûa khoâng cho, laïi daïy ngöôøi khaùc khoâng troäm cöôùp; töï mình khoâng daâm daät, laïi daïy ngöôøi khaùc khoâng xaâm phaïm vôï ngöôøi; töï mình khoâng noùi doái, khoâng yû ngöõ, khoâng aùc khaåu, khoâng hai löôõi gaây ñaáu loaïn ñaây kia, khoâng taät ñoá, saân nhueá, ngu si; töï mình chuyeân haønh chaùnh kieán, laïi laøm cho ngöôøi khaùc cuõng taäp theo chaùnh kieán. Ñaïi vöông, do nhaân duyeân naøy Chuyeån luaân thaùnh vöông xöùng ñaùng döïng thaùp thôø.” Vua laïi hoûi: “Do nhaân duyeân gì A-la-haùn laäu taän xöùng ñaùng döïng thaùp thôø?” Trôøi ñaùp: “Tyø-kheo A-la-haùn laäu taän, aùi duïc ñaõ döùt saïch, saân haän, ngu si ñaõ dieät tröø, töï mình ñaõ ñoä thoaùt, ñaït ñeán voâ vi, laø ruoäng phöôùc cuûa theá gian. Do nhaân duyeân naøy, A-la- haùn laäu taän xöùng ñaùng döïng thaùp thôø.” Vua laïi hoûi: “Do nhaân duyeân gì Bích-chi-phaät xöùng ñaùng döïng thaùp

thôø?" Trôøi ñaùp: "Bích-chi-phaät khoâng thaày maø töï mình giaùc ngoä, xuaát hieän ñôøi thaät khoù gaëp, ñöôïc baùo ngay trong hieän phaùp, thoaùt khoûi ñöôøng döõ, khieán ngöôøi ñöôïc sinh leân trôøi. Do nhaân duyeân naøy, Bích-chi-phaät xöùng ñaùng döïng thaùp thôø." Vua laïi hoûi: "Do nhaân duyeân gì Nhö Lai xöùng ñaùng döïng thaùp thôø?" Trôøi ñaùp: "Nhö Lai coù ñaày ñuû möôøi Löïc. Möôøi Löïc aáy khoâng phaûi laø nhöõng phaùp maø Thanh vaên, Bích-chi- phaät coù theå ñaït ñöôïc. Nhö Lai coù boán Voâ sôû uùy, ôû giöõa ñaïi chuùng maø roáng tieáng sö töû, vaän chuyeån Phaïm luaân. Nhö ñoä nhöõng ai chöa ñöôïc ñoä, giaûi thoaùt nhöõng ai chöa ñöôïc giaûi thoaùt, khieán Baùt-nieát-baøn nhöõng ai chöa Baùt-nieát-baøn; che chôû nhöõng ai coâ khoå, laøm con

Nguyeân Haùn: Thaâu-baø ; phieân aâm cuûa stuøpa (Skt.) hay thuøpa (Paøli). 5.

6. Ñeå baûn cheùp thieáu muïc soá 4 naøy.

maét cho keû muø, laøm ñaïi y vöông cho ngöôøi beänh; heát thaûy chö Thieân, Ngöôøi ñôøi, Ma vaø Ma thieân, thaûy ñeàu tuaân phuïng, toân kính, quyù troïng, xoay chuyeån neûo döõ quay sang neûo laønh. Ñaïi vöông, do nhaân duyeân naøy Nhö Lai xöùng ñaùng döïng thaùp thôø. Ñaïi vöông, ñoù laø nhaân duyeân goác ngoïn maø boán haïng ngöôøi xöùng ñaùng döïng thaùp thôø." Baáy giôø vua AÂm Höôûng noùi vôùi vò Thieân thaàn naøy: "Laønh thay, laønh thay, Thieân thaàn! Nay toâi seõ theo lôøi oâng daïy ñeå cuùng döôøng xaù-lôïi naøy theo pheùp cuùng döôøng Bích-chi-phaät." Sau ñoù, vua AÂm Höôûng baûo moïi ngöôøi: "Caùc ngöôøi haõy röôùc xaù-lôïi cuûa Bích-chi- phaät Tu-boà-ñeà veà trong nöôùc." Quaàn thaàn vaâng leänh vua, ñaët leân kim saøng roài röôùc veà trong nöôùc. Khi aáy vua AÂm Höôûng lieàn ra leänh laø caùi quaùch baèng saét, beân trong chöùa ñaày daàu thôm. Taém goäi thaân theå Bích-chi-phaät, laáy vaûi luïa kieáp-ba traéng quaán quanh thaân; roài laáy vaûi theâu nhieàu maøu phuû leân treân; sau ñoù boû vaøo trong quaùch. Duøng naép baèng saét ñaäy leân. Ñoùng ñinh khaép nhieàu choã cho chaéc chaén. Laïi laáy moät traêm taám vaûi mòn quaán quanh quaùch. Duøng caùc thöù taïp höông raûi leân, roài ñeå thaân Bích-chi-phaät vaøo giöõa. Baûy ngaøy baûy ñeâm, cuùng döôøng höông, hoa, luïa laø, phöôùn, loïng, ca nhaïc. Sau baûy ngaøy, ñöa xaù-lôïi Bích-chi-phaät ñi hoûa thieâu. Laïi traûi qua baûy ngaøy, baûy ñeâm cuùng döôøng ca nhaïc. Taïi ngaõ tö ñöôøng döïng moät ngoâi thaùp. Laïi laáy höông, hoa, phöôùn, loïng, caùc thöù vaø taáu nhaïc cuùng döôøng. Tyø-kheo neân bieát, nhöõng chuùng sinh naøo cuùng döôøng xaù-lôïi cuûa Bích-chi-phaät, sau khi thaân hoaïi maïng chung seõ sinh leân trôøi Tam thaäp tam. Coù chuùng sinh tö duy voâ thöôøng töôûng, quay khoûi ba ñöôøng döõ maø chuyeån sinh vaøo coõi ngöôøi, treân trôøi. Caùc Tyø-kheo, caùc oâng chôù nghó vua AÂm Höôûng baáy giôø laø ai khaùc. Ñoù laø thaân Ta vaäy. Nhöõng ai tö duy voâ thöôøng töôûng, seõ ñöôïc nhieàu lôïi ích. Nay Ta xeùt nghóa naøy neân noùi vôùi caùc Tyø-kheo, haõy tö duy voâ thöôøng töôûng, quaûng baù voâ thöôøng töôûng. Do tö duy voâ thöôøng töôûng maø ñoaïn taän duïc aùi, saéc aùi, voâ saéc aùi; voâ minh, kieâu maïn cuõng vónh vieãn dieät tröø. Cuõng nhö ngoïn löûa ñoát chaùy coû caây tröôùc cöûa soå giaûng ñöôøng cao ñeïp, chaùy saïch khoâng coøn

gì. Tyø-kheo tö duy voâ thöôøng töôûng cuõng vaäy, ñoaïn taän duïc aùi, saéc aùi, voâ saéc aùi, döùt saïch khoâng coøn taøn dö. Cho neân, Tyø-kheo, haõy chuyeân nhaát taâm yù chôù ñeå sai traùi. Khi phaùp naøy ñöôïc thuyeát, saùu möôi Tyø-kheo ngay treân choã ngoài döùt saïch caùc laäu, taâm giaûi thoaùt. Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 47

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi nöôùc Xaù-veä, trong vöôøn Kyø thoï Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni naøo khoâng ñoaïn naêm teä cuûa taâm8, khoâng töø naêm keát cuûa taâm9,

Tham chieáu Paøli, M.16 Cetokhila (R. i. 101). Haùn, Trung 56, kinh 106 (Taâm ueá).
7.

Nguyeân Haùn: Taâm nguõ teä . Cf. Trung 56: Taâm nguõ ueá ;Taäp Dò 11 (tr
416b29): Nguõ taâm taøi 8.

. Paøli: Paóca cetokhilaø, naêm traïng thaùi hoang daõ cuûa taâm.

vôùi Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni aáy phaùp thieän giaûm chöù khoâng taêng. Nhöõng gì laø naêm teä cuûa taâm maø khoâng ñoaïn töø? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo coù taâm hoà nghi ñoái vôùi Nhö Lai, khoâng giaûi thoaùt,10 khoâng nhaäp chaùnh phaùp11. Do vaäy, taâm ngöôøi aáy khoâng chuyeân phuùng tuïng. Ñoù laø Tyø-kheo coù teä cuûa taâm maø khoâng ñoaïn töø. Laïi nöõa, Tyø-kheo coù taâm hoà nghi ñoái vôùi chaùnh phaùp, khoâng giaûi thoaùt, khoâng nhaäp chaùnh phaùp. Do vaäy, taâm ngöôøi aáy khoâng chuyeân phuùng tuïng. Ñoù laø Tyø-kheo coù teä cuûa taâm maø khoâng ñoaïn töø. Laïi nöõa, Tyø-kheo coù taâm hoà nghi ñoái vôùi Thaùnh chuùng, khoâng giaûi thoaùt, cuõng khoâng duïng yù höôùng ñeán chuùng hoøa hôïp, cuõng khoâng ôû trong phaùp ñaïo phaåm. Ñoù laø Tyø-kheo coù teä cuûa taâm maø khoâng ñoaïn töø. Laïi nöõa, Tyø-kheo phaïm caám giôùi maø khoâng töï mình saùm hoái loãi laàm. Tyø-kheo ñaõ phaïm giôùi maø khoâng töï mình saùm hoái loãi laàm, neân khoâng ñeå taâm nôi phaùp ñaïo phaåm. Ñoù laø Tyø-kheo coù teä cuûa taâm maø khoâng ñoaïn töø. Laïi nöõa, Tyø-kheo coù taâm yù baát ñònh maø tu phaïm haïnh, raèng: “Vôùi coâng ñöùc tu phaïm haïnh naøy, mong ta sinh leân trôøi, hoaëc sinh laøm caùc thaàn kyø.” Vôùi taâm aáy maø tu phaïm haïnh, taâm khoâng chuyeân nhaát vaøo trong ñaïo phaåm. Do taâm khoâng ôû trong ñaïo phaåm, neân ñoù laø teä cuûa taâm maø khoâng ñoaïn töø. Nhö vaäy, Tyø-kheo coù naêm teä cuûa taâm maø khoâng ñoaïn töø. Theá naøo laø naêm keát cuûa taâm khoâng ñöôïc ñoaïn töø? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo bieáng nhaùc, khoâng tìm caàu phöông tieän. Tyø-kheo kia do bieáng nhaùc, khoâng tìm caàu phöông tieän, neân noùi laø Tyø-kheo coù keát cuûa taâm khoâng ñöôïc ñoaïn töø. Laïi nöõa, Tyø-kheo thöôøng hay queân laõng, tham nguû nghæ. Tyø-kheo aáy do thöôøng hay queân laõng, thaâm nguû nghæ, neân noùi laø Tyø-kheo coù keát thöù hai cuûa taâm khoâng ñöôïc ñoaïn töø. Laïi nöõa, Tyø-kheo maø yù khoâng ñònh, thöôøng xuyeân hay taùn loaïn. Tyø-kheo kia do taâm loaïn baát ñònh, neân

noùi Tyø-kheo coù keát thöù ba cuûa taâm khoâng ñöôïc ñoaïn tröø. Laïi nöõa, Tyø-kheo maø caên moân baát ñònh. Tyø-kheo aáy do caên moân baát ñònh, neân noùi laø Tyø-kheo coù keát thöù tö cuûa taâm khoâng ñöôïc ñoaïn tröø. Laïi nöõa, Tyø-kheo thöôøng thích ôû taïi thò töù, khoâng thích ôû choã vaéng tónh. Ñoù laø Tyø-kheo coù keát thöù naêm cuûa taâm khoâng ñöôïc ñoaïn tröø. Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni coù naêm keát cuûa taâm naøy maø khoâng ñöôïc ñoaïn tröø, vôùi Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni aáy ngaøy ñeâm phaùp thieän ñoaïn tuyeät chöù khoâng taêng ích. Cuõng nhö coù taùm hoaëc möôøi hai tröùng12 maø khoâng tuøy thôøi ñöôïc bao che, ñöôïc aáp uû, ñöôïc chaêm soùc; duø gaø meï coù yù nghó raèng: “Mong cho caùc con cuûa ta ñöôïc an toaøn khoâng gì khaùc.” Nhöng caùc gaø con aáy khoâng ñöôïc an oån. Vì sao? Vì khoâng tuøy thôøi chaêm soùc. Veà sau chuùng bò hö, khoâng nôû gaø con. ÔÛ ñaây cuõng vaäy, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni maø naêm keát cuûa taâm khoâng ñöôïc ñoaïn, naêm teä cuûa taâm khoâng ñöôïc tröø, thì ngaøy ñeâm phaùp thieän giaûm chöù khoâng taêng ích. Neáu Tyø-kheo maø naêm keát cuûa taâm ñöôïc ñoaïn, naêm teä cuûa taâm ñöôïc tröø, thì ngaøy ñeâm phaùp thieän taêng ích chöù khoâng toån giaûm. Cuõng nhö gaø coù taùm hoaëc möôøi hai tröùng,

Haùn: Taâm nguõ keát . Trung 56: Taâm nguõ phöôïc ; Taäp Dò 11 (tr.0418a13): Nguõ taâm phöôïc 9.

.

10.

Hieåu laø khoâng côûi môû, khoâng quyeát ñoaùn.

11.

Hieåu laø khoâng coù tònh tín.

Haùn: Keâ töû , gaø con. Cuõng coù theå hieåu laø tröùng.

12.

tuøy thôøi chaêm soùc, tuøy thôøi nuoâi naáng, tuøy thôøi che chôû, gaø tuy coù nghó raèng: “Mong caùc con cuûa ta toaøn khoâng thaønh töïu. Nhöng caùc gaø con kia vaãn thaønh töïu an oån, voâ vi. Vì sao? Tuøy thôøi ñöôïc nuoâi lôùn khieán ñöôïc voâ vi, cho ñeán khi caùc gaø con ñöôïc ra khoûi ngoaøi. Ñaây cuõng vaäy, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni maø naêm teä cuûa taâm ñöôïc ñoaïn, naêm keát cuûa taâm ñöôïc tröø, vôùi Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni aáy, ngaøy ñeâm phaùp thieän taêng ích chöù khoâng toån giaûm. Cho neân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, haõy an laäp taâm khoâng coù do döï hoà nghi ñoái vôùi Phaät, do döï hoà nghi ñoái vôùi Phaùp, do döï hoà nghi ñoái vôùi Chuùng, ñaày ñuû giôùi, taâm yù chuyeân chaùnh khoâng coù thaùc loaïn, cuõng khoâng khôûi yù mong caàu phaùp khaùc, cuõng khoâng tu phaïm haïnh caàu may raèng: “Ta do haønh phaùp naøy seõ sinh laøm thaân ngöôøi trôøi, thaàn dieäu, toân quyù.” Neáu Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni khoâng coù hoà nghi do döï ñoái vôùi Phaät, Phaùp, Thaùnh chuùng, cuõng khoâng phaïm giôùi, cuõng coù ñieàu gì sai soùt, Ta noùi vôùi caùc oâng, daën doø theâm nöõa caùc oâng, Tyø-kheo kia coù hai nôi ñeå ñeán, hoaëc sinh leân trôøi, hoaëc sinh trong loaøi ngöôøi. Cuõng nhö ngöôøi ôû trong choã cöïc noùng, laïi bò ñoùi khaùt; maø gaëp ñöôïc choã coù boùng maùt, ñöôïc nöôùc

suoái maùt laïnh maø uoáng; ngöôøi aáy duø coù nghó raèng: “Ta tuy gaëp ñöôïc boùng maùt, nöôùc laïnh cuûa suoái maø uoáng, nhöng khoâng döùt ñoùi khaùt.” Nhöng ngöôøi aáy vaãn heát noùng böùc, tröø ñöôïc ñoùi khaùt. Ñaây cuõng vaäy. Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni maø khoâng hoà nghi do döï ñoái vôùi Nhö Lai, Tyø-kheo aáy coù hai choã ñeå ñeán, hoaëc sinh leân trôøi, hoaëc sinh vaøo loaøi ngöôøi. Cho neân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, haõy tìm caàu phöông tieän ñoaïn naêm keát cuûa taâm, tröø naêm teä cuûa taâm. Nhö vaäy, caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy. Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.